

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ, ГРАДИТЕЉСТВО И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ, УПРАВУ И НАЦИОНАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ И МИНЕРАЛНЕ СИРОВИНЕ

ПОКРЕТ ГОРАНА
ВОЈВОДИНЕ

за чистије и зеленије школе
У ВОЈВОДИНИ

КАКО ЈЕ ПОЧЕЛО:

Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој покренуо је, у сарадњи са Америчком фондацијом за развој (ADF), 2003. године Пројекат “ЗА ЧИСТИЈУ И ЗЕЛЕНИЈУ ВОЈВОДИНУ” са циљем да се кроз разне активности промовише заштита и унапређење животне средине. Акценат је дат на управљање отпадом и санацији дивљих депонија, рециклажи, подизању заштитних зелених појасева, озелењавању, као и едукацији јавности и подизању свести у области заштите животне средине.

У периоду од 2003-2009. године реализовано је следеће:

- Уклањање отпада и подизање ваншумског зеленила (садња 350.000 садница)
- Санација дивљих депонија у општинама (суфинансирање)
- Реализација акције “Живети без амброзије”
- Промоција рекламног видео спота и промотивног и едукативног материјала
- Активно укључивање становништва Војводине

Слика 1 – Пројекат „За чистију и зеленију Војводину“

Пројекат “ЗА ЧИСТИЈУ И ЗЕЛЕНИЈУ ВОЈВОДИНУ” наишао је на велико интересовање јавности широм Војводине, нарочито образовних институција, те је у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за образовање покренут дугорочни Пројам “ЗА ЧИСТИЈЕ И ЗЕЛЕНИЈЕ ШКОЛЕ У ВОЈВОДИНИ” током школске 2009/2010. године, са циљем подизања свести и личне одговорности за бригу о животној средини, као и подстицања активности које ће допринети неговању и очувању чистијег и зеленијег амбијента у васпитно - образовним институцијама и локалним заједницама на територији АП Војводине.

На дан 18.11.2009. године Покрајински секретаријат за образовање и Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој, потписали су Протокол о сарадњи у вези реализације програма под називом „За чистије и зеленије школе у Војводини“.

Дана 14.11.2012. године потписан је и Протокол о сарадњи у вези реализације програма под називом „За чистије и зеленије школе у Војводини“ између Покрајинског секретаријата за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине, Покрајинског секретаријата за образовање и Покрета горана Војводине.

Слика 2 – Потписивање протокола о сарадњи

„ЗА ЧИСТИЈЕ И ЗЕЛЕНИЈЕ ШКОЛЕ У ВОЈВОДИНИ“

У циљу развијања и унапређивања рада у области заштите животне средине у васпитно образовним установама на територији АП Војводине, а у сарадњи са RECAN – фондом за повраћај и рециклажу лименки, ЈП „Војводина шуме“ и Покретом горана Нови Сад, расписан је први јавни позив за 2009/2010 школску годину, како би се допринело развоју одговорности деце, младих и одраслих да се одговорно понашају према животној средини.

У протекле четири године у реализацију програма придружили су се и ЈП „Воде Војводине“, ЈКП „Национални парк Фрушка Гора“ и Електровојводина д.о.о. Нови Сад, уз чију помоћ се сваке године обезбеђују све бројније и квалитетније награде за најбоље васпитно-образовне установе.

Од установа, које су се укључиле у програм тражено је да своје активности на реализацији развијања еколошке свести и заштити животне средине, прошире на сарадњу са представницима месних заједница, комуналних предузећа и удружења грађана и заједно са њима праве планове заједничких активности за реализацију пројекта у установама/школама и одабраним јавним местима (улице, тргови, шеталишта, паркови и сл) у циљу уређења локалне средине.

Предшколске установе, основне и средње школе, укључене у програм, имају могућност да низом различитих активности (као на пр. едукативне и креативне радионице, озелењавање школских дворишта, прикупљање пластичне и лимене амбалаже, вођење еколошких свесака, уређење еко кутака, зидних еколошких новина, организовање еко патрола и др.) допринесу развијању активних метода учења/наставе, развијању способности за тимски рад, такмичарски дух, али и комуникативност, поштујући интерактивну и кооперативну компоненту у раду.

Обавезе учесника у програму сваке године су:

А) **СНИМАЊЕ ПОЧЕТНОГ СТАЊА** у установи/школи и одабраним јавним местима

Б) **САСТАВЉАЊЕ ПЛАНА АКТИВНОСТИ** за период новембар - мај текуће школске године, који треба да обухвата, између осталог:

1. уређење школског дворишта, школске зграде, учионица (сађењем цвећа, садница, озелењавањем дворишног простора или околине; сакупљањем папирне, пластичне и лимене амбалаже и постављањем контејнера за рециклирање; обезбеђивањем простора за компостирање и сл.)
2. чишћење, уређење и улепшавање одабраних јавних места: улице, тргови, шеталишта, паркови
3. заједничке активности са још најмање једном предшколском установом-школом, ученичким домом, комуналним предузећем
4. медијско пропраћење акције
5. едукацију деце/ученика и просветних радника, родитеља и осталог становништва, одржавање едукативних и креативних радионица
6. организовање еко патрола, увођење и вођење еколошке свеске
7. уређење еко кутка и уређивање и издавање еко новина, зидних (еко) новина, интернет страница и/или сајта.

В) **ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ И ОСТВАРИВАЊА ПЛАНИРАНИХ АКТИВНОСТИ**

За учеснике у програму су на почетку реализације биле обезбеђене:

1. публикације (о компостирању, садњи дрвећа, правилном поступању са отпадом), флајери и плакате - Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој и Покрет горана Војводине
2. образовни материјал (брошуре, летци, постери, материјал за наставнике, филм о рециклажи лименки, потребни садржаји за одлагање лименки-контејнери) и семинари за оне школе, које су се између осталог одлучиле за ову активност - RECAN – фонд за повраћај и рециклажу лименки у оквиру акције

„Лименке сакупљај – околину сачувај“

- приручник за наставнике „Едукација за трајно одрживи развој“ - Покрајински секретаријат за образовање

Слика 3 - Промотивни и едукативни материјали

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОГРАМА 2009 – 2014.

Право учешћа у програму имале су све предшколске установе, основне и средње школе укључујући и музичке, балетске, уметничке, школе за децу са сметњама у развоју, школе за образовање одраслих, ученички домови и приватне васпитно-образовне установе.

У табели 1. дат је преглед учесника на основу ког се види да је Програм постао прихваћен у готово половини укупног броја васпитно-образовних установа (285 пријављених - 46,72%).

У претходном периоду додељено је укупно 112 награда за установе и појединце који су се посебно истакли током реализације Програма, што се могли видети у извештајима.

Табела бр.1 - Преглед броја укључених васпитно-образовних установа

	Укупан број установа на територији АП Војводине	Број установа које су учествовале у Програму од 2009. до 2013. године		Број награђених установа од 2009. до 2013. године	
Предшколске установе	97	52	53,60%	19	16,96%
Основне школе – државне и приватне	348	173	49,71%	63	56,25%
Средње школе – државне и приватне	142	51	35,91%	25	22,32%
Ученички домови	8	1	12,50%	2	1,79%
Школе за ученике са сметњама у развоју	13	7	53,84%	2	1,79%
Школе за образовање одраслих	2	1	50,00%	1	0,89%
Укупно	610	285	46,72%	112	100%

Табела бр.2 – Број васпитно-образовних установа по категоријама

Године у програму	Број предшк. установа	Број основних школа	Број средњих школа	Број специјал. школа	Укупно
4	2	14	4	-	20
3	2	17	6	4	29

Од укупно 285 установа које су учествовале у програму, њих 20 су биле активне све четири године, док је 29 установа било активно током три године. Преосталих 236 установа, што је 82,8% учествовало једном или два пута у Програму.

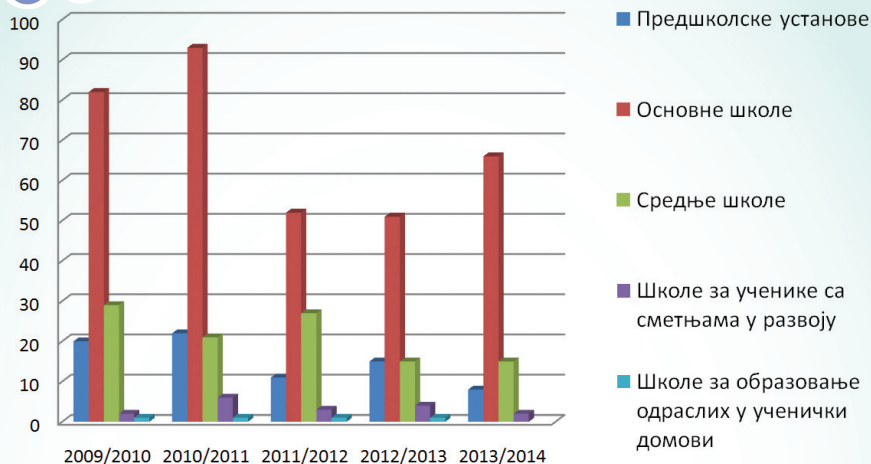
Табела бр.3 – Број укључених установа од 2009-2014. године

Установа	2009/2010.	2010/2011.	2011/2012.	2012/2013.	2013/2014.
Предшколске установе	20	22	11	15	8
Основне школе	82	93	52	51	66
Средње школе	29	21	27	15	15
Ученички домови	0	0	1	0	0
Школе за ученике са сметњама у развоју	2	6	3	4	2
Школе за образовање одраслих	1	1	0	1	0
Укупно	134	143	94	86	91
Укупан збир 548					

У табели 3. приказан је број установа за сваку школску годину појединачно, што значи да се неке установе појављују више пута у укупном збиру учесника током свих година.

АНАЛИЗА ПО ШКОЛСКИМ ГОДИНАМА

Слика 4.- Приказ броја и структуре васпитно – образовних установа укључених у програм од 2009-2014. године

Током претходних година у Програму „За чистије и зеленије школе у Војводини“ највише је било пријављених основних школа, затим средњих школа и предшколских установа.

Слика 5. – Укупан број васпитно-образовних установа по категоријама 2009-2013. година

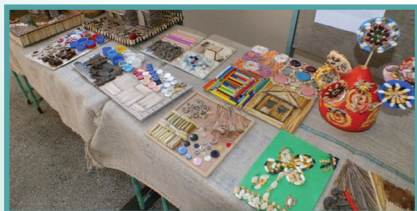
Слика 6. – Учесници Програма на наградној екскурзији

Слика 7. – Реализација Програма у оквиру креативне радионице

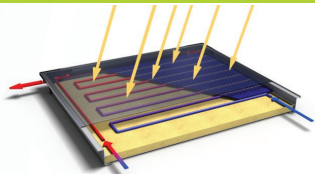

У протеклом периоду представници покрајинских секретаријата и партнера укључених у програм, обилазили су васпитно-образовне установе, како би додатно анимирали учеснике у реализацији и остваривању планираних активности.

Сваке године за најуспешније васпитно-образовне установе биле су обезбеђене одговарајуће награде. У 2013. години 19 васпитно-образовних установа добило је следеће награде:

- IR-PEN интерактивне табле (са обуком за коришћење);
- Једнодневне излете на заштићена подручја...;
- Семинар „Школски зелени круг“ за просветне раднике награђених основних и средњих школа, из области заштите животне средине у Еколошком центру „Радуловачки“ у Сремским Карловцима;
- Боравак у RECAN камп-у у Сремским Карловцима;
- Плочасте соларне колекторе (45) за све учеснике у Програму који су послали извештаје

Слика 8. Билборд у улици Цара Лазара (код Спенс-а).

Слика 9. – Креативна радионица
уз коришћење рециклабилних материјала

ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ

Дугорочни Програм „ЗА ЧИСТИЈЕ И ЗЕЛЕНИЈЕ ШКОЛЕ У ВОЈВОДИНИ“ усмерен је ка подизању свести у области заштите животне средине и обухватаће у наредном периоду следеће активности:

- едукативно-креативне радионице у циљу подизања еколошке свести деце и ученика,
- чишћење, уређење и озелењавање васпитно-образовних установа и дворишта
- прикупљање секундарних сировина (папирна, пластична, лимена амбалажа),
- увођење нових концепата еколошке едукације (еко-кутак, еколошки часописи, биолошке/еколошке секције, увођење нових/проактивних метода учења у области заштите животне средине)

Од 1. новембра 2013. године започет је нови циклус објављивањем Јавног позива за учешће у Програму „За чистије и зеленије школе Војводине“ у школској 2013/2014. години, где се као нови партнер прикључио Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине са којим ће се развијати део програма везан за обновљиве изворе енергије.

Мапа 1 –Просторни распоред укључених васпитно-образовних
установа у АПВ у периоду 2009-2014.

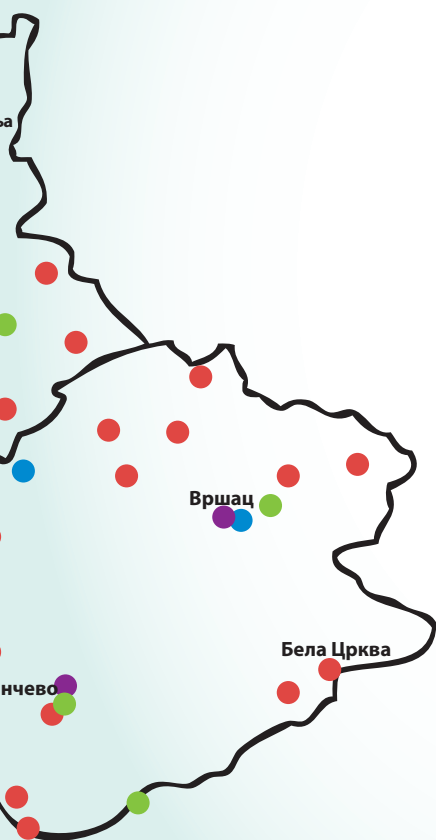

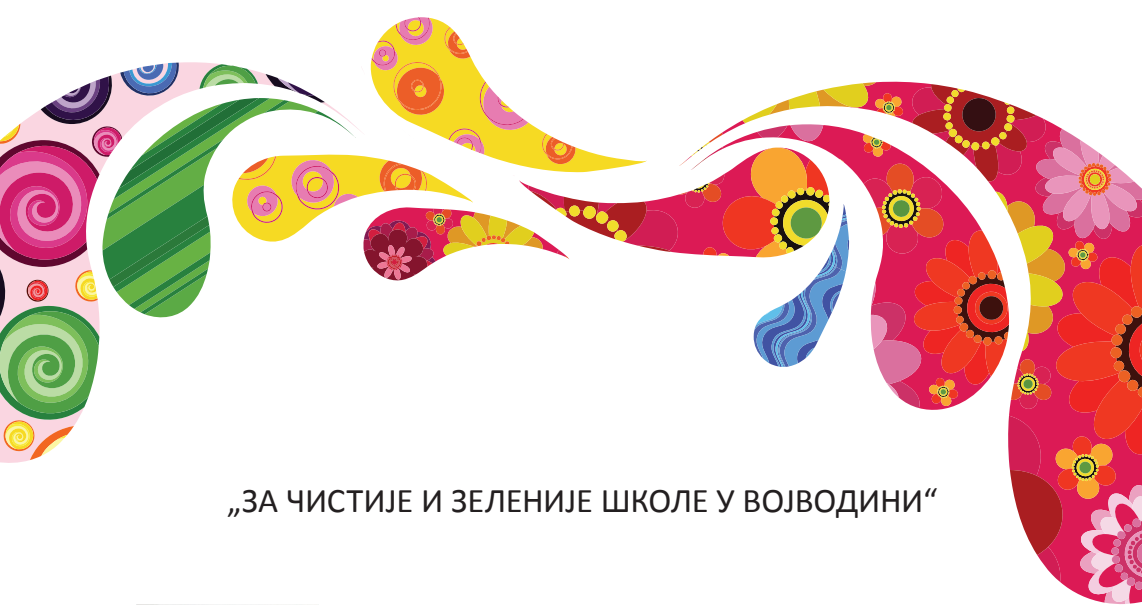
● ПРЕДШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

● ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

● СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

● ШКОЛЕ ЗА ДЕЦУ СА СМЕТЊАМА У
РАЗВОЈУ, ШКОЛЕ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ
ОДРАСЛИХ

„ЗА ЧИСТИЈЕ И ЗЕЛЕНИЈЕ ШКОЛЕ У ВОЈВОДИНИ“

Покрајински секретаријат за урбанизам,
градитељство и заштиту животне средине
www.ekourb.vojvodina.gov.rs

Покрајински секретаријат за образовање,
управу и националне заједнице
www.puma.vojvodina.gov.rs

Покрајински секретаријат за енергетику и
минералне сировине
www.psemr.vojvodina.gov.rs

ПОКРЕТ ГОРАНА
ВОЈВОДИНЕ

www.pgv.org.rs